

Första läsningen: **Hes 18:25-28** (*När den gudlöse upphör med sina brott skall han leva*)

Judarnas nederlag och fångenskapen i Babylon på 500-talet f. Kr. förklarades av profeterna som ett straff för folkets synder. Efter exilen skulle befrielsen komma. De som föddes i exil drabbades alltså av sina fäders brott som Gud hade sagt i 2 Mos 34:7. Det kändes hårt, ja orättvist. Klagomålen växte: ”Varför ska vi straffas för vad andra har gjort? Gud är orättvis – och varför ska vi då omvända oss?” Svaret är: **Var och en ansvarar personligt för sin synd** (5 Mos 24:16; Jer 31:29f; Hes 18:19-23). Det är både rätt och möjligt att frigöra sig från sina förfäders ogudaktighet *även om man bär dess följder*. Dina föräldrars synder har skadat dig men *du* har inte rätt att vägra omvända dig. Andras synder fritar dig aldrig från plikten att göra det goda.

Andra läsningen: **Fil 2:1-11** (*Låt det sinnelag råda hos er som också fanns hos Kristus Jesus*)

(alternativ, kortare läsning: Fil 2:1-5)

Gamla testamentet lär oss ödmjukhet mot Gud, men se: Guds Son var ödmjuk mot oss! *Han ägde Guds gestalt* (v. 6) – redan före all tid var han hos Fadern och det fanns ingen väsensskillnad dem emellan (Joh 1:1; jfr Kol 1:15; Heb 1:3). Likt en kungason som väljer att leva bland sina undersåtar *under cover* så ville han gå in under samma villkor som vi, av kärlek. Han hade haft rätt att komma i bländande gudomligt majestät *men avstod från allt* (v. 7). Han *vakade inte över sin jämlikhet med Gud* (v. 6): sin Faders makts spira hade han i handen men valde att släppa den och lägga den åt sidan fast han visste att det skulle kosta honom livet. När Gud går oss så långt till mötes, hur mycket måste då inte vi vara ödmjuka mot varandra (v. 3).

Evangelium: **Matt 21:28-32** (*Liknelsen om de båda sönerna*)

Att utpressare (tullindrivare) och prostituerade (horor) ska gå in i Guds rike *före* anständiga, respektabla religiösa personer är en skarp provokation, ett skorrande missljud än i dag i mångas öron. Bara Matteus har denna berättelse. Kanske har de andra evangelisterna undvikit den av rädsla för att den kunde missuppfattas eller verka anstötlig. Lukas liknelse om *den förlorade sonen* (Luk 15:11-32) har vissa likheter med den: han nämner också tullindrivarna (Luk 7:29), men de prostituerades omvändelse nämns inte. Sonen i liknelsen här som först säger nej till Gud men sedan gör Guds vilja står för de omoraliska människor som ångrat sig (v. 29) vid Döparens predikan. Vi möter samma sak i vår tid, det är en gåva att få bevittna en syndares omvändelse, friden, glädjen, blicken i ansiktet. Då förstår man Jesu ord. De som lyfts upp från träsket genom den helige Andes fasta grepp, de går inte utan *springer* in i Guds rike.

Första läsningen: **Sak 8:1-8** (*Jag skall frälsa mitt folk ut ur både österland och västerland*)

Gudsnamnet ”Sebaot” betyder *skaror*. Himlen har skaror av stjärnor och en kung har skaror av soldater. Så omger Gud sig med änglar. *Härskarornas Herre* inleder alla de lösa profetord som sammanställts i detta kapitel. Gud lovar det lilla folket en stor framtid. Vad de inte av egen kraft kan skapa, det kan han: Ett tryggt samhälle där man varken dör ung eller barnlös (v. 4-5). Gud har visat i forna dagar att han kan hämta hem folket, ge dem landet och ingå förbund med dem (v. 7-8). Så blir det igen!

Evangelium: **Luk 9:46-50** (*Den som är minst av er alla, han är stor*)

Varför denna maktkonflikt mellan lärjungarna (se även Luk 22:24f)? Är de missnöjda med att Petrus fått en särställning (Matt 16:18 f) – liksom de lutherska furstarna på 1500-talet som sade upp sin trohet mot påven? Tycker de att Jesus är för svag som ledare (”han är som ett barn”; jfr v. 47-48)? Hur som helst: **Guds rike kommer** och det behövs nu en ministerlista, tycker lärjungarna. De observerar även att någon utanför deras ”elitgrupp” har del av Jesu makt över demonerna. ”Men är den där mannen *legitimerad*? Har han då kanske också rätt att leda kyrkan?” Jesusrörelsen var full av oklarheter, liksom kyrkan åren innan reformationen på 1500-talet. Vi förstår lärjungarnas frustration. Jesus skakar på huvudet och tänker bara på *lidanden* som ska komma (jfr Mark 10:39-40). En överraskande tolerant utsaga (v. 50; jfr Mark 9:39) avslutar Lukas långa version av Jesu verksamhet i Galileen (motsatsen sägs i Matt 12:30; Luk 11:23 om dem som *talat illa* om Jesus). Nu går vi mot Jerusalem. V. 50 låter som den romerska härföraren *Pompejus* slogan i romerska inbördeskriget få decennier tidigare (han intog Jerusalem år 63 f.Kr). Jesus kanske anspelar på honom: *Pompejus miste livet till sist. Samma väg går jag*.

Vi tar emot det goda från Gud, skall vi då inte också ta emot det onda (Job 2:10)?

TISDAGEN I 26 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Sak 8:20-23** (*Många folk skall komma och söka Herren Sebaot i Jerusalem*)

Sakarja såg en framtid som vida överträffade hans samtidas hopp. Israel ska växa ihop med alla folk, det ska strömma konvertiter till Jerusalem från alla håll, inte för att stödja folkets nationalistiska strävan utan av religiösa skäl. Därmed ska Gud ”hela” splittringen från *tornbygget i Babel* då folken skingrades (1 Mos 11:1-9). Alla ska förenas i Jerusalem! *Urkyrkans pingstunder* (Apg kap. 2) uppfyllde detta löfte.

Evangelium: **Luk 9:51-56** (*Jesus vände sina steg mot Jerusalem*)

Här börjar Jesu väg till Jerusalem och till lidandet. Jesus går med beslutsam min (det är ansiktet *hårt som flinta* i Jes 50:5-9 som vi ska tänka på) till den heliga Staden där hans himmelfärd väntar (v. 51; Luk 24:50 f och Apg 1:9). Den blir hans ”exodus” (Luk 9:31), hans uttåg ur världen. Därefter sprids kyrkan till alla folk.

Samaria var inget ofarligt område att vandra igenom för en jude på väg mot Jerusalem. Samarierna godtog inte templet i Jerusalem, tvärtom hade de haft ett eget tempel på sitt berg *Gerisim*. Detta folk, som i dag är reducerat till ca 700 personer, accepterar bara Moseböckerna som helig skrift. Judarna ser dem som kättare, men observera att Jesus sände sina budbärare också till dem. De ville dock inte ta emot juden Jesus. Lärjungarnas vrede liknar profeten Elias vrede mot Baalsdyrkarna, de har fantasier om att *kalla ner eld från himlen* så som Elia gjorde (2 Kung 1:10 ff; Mal 3:1; 4:5; jfr Upp 11:5). Jesus stoppar dem (v. 55, ordagrant står det att han ”hotade” dem; jfr Luk 9:42). Vissa Lukashandskrifter har ett tillägg i v. 55, där Jesus säger ”Förstår ni inte vilken ande ni har (i er)? Människosonen har ju inte kommit för att förgöra människors liv utan för att rädda dem”. Vi ska inte förgöra någon men vi får försvara oss. Jesus vill alltid få oss att gå på **förlåtelsens väg**, men lätt är det inte. Vi förstår apostlabrödernas frustration (v. 54). Jesus kallade dessa två ”åskans söner” (Mark 3:17). Kanske från och med denna stund?

Herren Sebaot skall på detta berg hålla gästabud för alla folk (Jes 25:6).

ONSDAGEN I 26 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Neh 2:1-8** (*Låt mig fara till mina fäders stad och åter bygga upp den*)

Vissa av oss har politiskt inflytande. Våga använda det för Guds syften! Juden Nehemja var inget ringare än vinskänk åt perserkungen, vars rike inkluderade det ödelagda Jerusalem. Han visar sin sorg för kungen – ett farligt etikettsbrott vid hovet (Est 4:2). Sedan tillåter han sig att be kungen om något som kungen har förbjudit (Esr 4:7-23), nämligen att återuppbygga Jerusalem. Och när han nu ändå är i gång så passar han på att också skaffa sig fria händer och medel att sätta igång. Det är våren år 445 f. Kr. (v. 1) och Nehemja kommer att ta ledigt för detta under tolv år – och på betald arbetstid. *Ha!* tänker han. *Detta är ett under och Gud står bakom* (v. 8).

Evangelium: **Luk 9:57-62** (*Jag skall följa dig vart du än går*)

Det var – och är – svårt för Jesus att hitta hängivna, kompetenta medarbetare. Vissa inser inte hur hårt ett liv i hans efterföljelse kan bli – t.o.m. under djurens nivå (v. 58). Men så är Jesu krav också höga. Kallelsen i v. 61 låter som i 1 Kung 19:20, men i det fallet verkade det gå bra att först ta avsked med familjen – inte nu! Jesus går inte med på det. Här gäller ett hemlöst vandrande liv, som om man inte hade familj att ta hänsyn till. I ett samhälle där familjeförpliktelser var helt fundamentala (Guds bud) är Jesu ord i v. 60 kanske det mest upprörande han har sagt. De döda skulle begravas värdigt (Tob 4:3; 6:15;

Syr 38:16-17)! Jesus verkar torrt konstatera att det finns tillräckligt många ”andligt döda” (likgiltiga inför Guds rike) som kan ordna med begravningar där hemma. Den som följer Jesus har hittat något som ska prioriteras över allt annat. Vi vet inte om den fader som nämns är döende eller redan död. Kanske handlar det helt egoistiskt om att vara med därhemma när arvet fördelas! Men Jesus säger: NEJ, KOM. Det är som med den tidens plogarbete (v. 62). Plogen var liten och lätt. Vilde man lyckas med fina raka fåror fick man från början vara fullt koncentrerad, ena handen på plogen, andra handen dirigerar oxarna. Ständigt fick man fokusera på målet längst bort. Ja, så är det att verka för Guds rike. Det duger inte att se sig om. Den som förkunnar Guds rike måste göra det i varje ögonblick.

Om du närmar dig Herren för att tjäna honom, bered dig då för provningar (Syr 2:1).

TORSDAGEN I 26 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Neh 8:1-4a, 5-6, 7b-12** (*Esra öppnade boken och lovade Herren Gud*)

Ett litet, luttrat folk vill här förnya förbundet med Gud från Sinai. Man samlas bäst man kan, ”på torget framför Vattenporten” (v. 1). Folket ber om att få höra läsningar ur Moseböckerna. En predikstol ställs upp (v. 4). Leviter (den tidens diakoner) samlar grupper och förklarar buden. Guds lag ger glädje (i kontrast till 2 Kung 22:11; 2 Krön 34:19) - en fest där alla delar mat med varandra (v. 10 f). Ståthållaren Nehemja och den skriftlärdre Esra har gjort det bra: nu vilar folkets existens helt på lagen.

Evangelium: **Luk 10:1-12** (*Den frid ni kommer med skall bli kvar hos honom*)

Vi ser (v. 1) att Jesus hade en genomtänkt, geografisk missionsplan. Han har i övrigt organiserat rörelsen med det gamla Israel som modell: tolv apostlar, liksom folket hade tolv stamfäder, och nu 72 lärjungar precis som Mose fick 70 ”äldste”, dvs. medhjälpare (4 Mos 11:16 f), plus två som tillkom (4 Mos 11:26). Lukas vill nog också få oss att tänka på de 70 folk som fanns i världen enligt folklistan i 1 Mos kap. 10 (i den hebreiska Bibeln var de 72!): Jesus gav oss så på förhand en bild av *missionen till alla folk, som kyrkan skulle förverkliga* (Jes 42:6; 49:6). I vissa gamla Lukashandskrifter är lärjungarnas antal 70 – vad som är rätt vet vi inte. V. 3: att skickas som *lamm* bland *vargar* är en skrämmande tanke. Men *den gode herden* skyddar och leder kyrkan (Joh 10:1-16), och den messianska tiden är nära då vargen ska *bo med lammet* (Jes 11:6; jfr 65:25). Äkta missionärer är själva **lamm** som *följer Lammet vart det än går* (Upp 14:4). Ta bort lammets ödmjukhet, och du får missionärer som blir koloniserare, rena vargar! Deras arbete håller inte, vilket kyrkohistorien bevisar med råge. Förbudet mot att hälsa på någon på vägen (v.4; jfr 2 Kung 4:29) är ett *profetiskt tecken*: ur vägen, vårt budskap brådskar! V. 12: sodomiternas synd var vidrig och fick ett vidrigt straff (1 Mos kap. 18-19), men de kände inte till Jesu godhet som människorna på Jesu tid. Dessa hånade honom, men ingen ragnarök drabbade dem. Därför väntar dem en långt hårdare dom i evigheten.

Han ger mig ny kraft och leder mig på rätta vägar, sitt namn till ära (Ps 23:3).

FREDAGEN I 26 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Bar 1:15-22** (*Vi har syndat mot Herren och varit olydiga mot honom*)

Baruk var profeten Jeremias trogne sekreterare (Jer 32:13; 36:4). När kung Jojakim rev sönder och brände Jeremias bokrulle (Jer 36:21-32) fick Baruk skriva om alltihop. Efter Jerusalems fall år 587/586 f. Kr. mördades den av babylonierna insatte ståthållaren i Juda (Jer 41:16-18). Läget blev farligt. En grupp judar tog då Baruk och Jeremia, förmodligen under tvång, med sig till Egypten (Jer 43:5-7). Vad som hände sedan där vet vi inte. Baruk måste ha rest vidare till de deporterade judarna i Babylon. Enligt Bar 1:1-10 skrev han där den här boken och drog sedan (år 581 f.Kr.) till Jerusalem. Dagens läsning är en massiv syndabekännelse, värdigt ett folk som litat på Guds nåd. Den förtjänar att läsas långsamt i dag fredag, *vår* dag för bot.

Evangelium: **Luk 10:13-16** (*Den som avvisar mig, han avvisar honom som har sänt mig*)

Gamla testamentets profeter talade hårt mot de högmodiga utländska storstäderna Tyros och Sidon (Jes 23:8-12; Hes 28:1-23), men Jesus försäkrar att hade dessa två städer fått samma gåvor som han gett åt de galileiska städerna, så hade hedningarna där lagt aska på sina huvuden som tecken på bot (så som vi gör på askonsdagen). Kafarnaum ska inte tro att bara för att Jesus verkat länge där så ska det gå dem bättre vid domen (v. 15). Nej, de drabbas av *Babylons öde* (jfr Jes 14:12-15). Jesus talar här till människor som har fått mycket och som han därför väntar sig mycket av men som inte vill lyssna till honom. Dock, även om det låter fördömande, så syftar orden till omvändelse! Men den måste i så fall komma NU. Så är det: det finns avgörande ögonblick då människor möter det kristna budskapet i klar form och måste säga ja eller nej i sina hjärtan. Den utmanande inbjudan fortsätter genom de lärjungar Jesus sänder ut (se läsningen i går). *Kyrkans ämbetsbärare* är i dag de tydligaste exemplen på *utsända lärjungar*. När jag föraktar eller förkastar de gåvor från Gud som de ger mig (förkunnelse och sakrament), då drar jag domen över mig.

Förslag till fredagsoffer: Tänk på synder som Gud har förlåtit dig och tacka honom.

LÖRDAGEN I 26 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Bar 4:5-12, 27-29** (*Han som har lagt olyckorna på er skall ge er den eviga glädjen*)

Gud vill inte utplåna någon, men han låter oss känna följderna av vår avgudadyrkan (v. 6). Att leva under ”Guds vrede” betyder inte att Gud är på dåligt ”humör” utan att man

inte längre lever *under Guds nåd*. Man har ställt sig utanför gemenskapen med honom och står nu därute och fryser. Gud *hade fött upp er*, och Jerusalem (en bild av kyrkan) *hade vårdat er* (v. 8). Den heliga staden blir här poetiskt presenterad som en moder, full av sorg (inte vrede) över sina barns elände. Hon tröstar (jfr Jes 66:10-14) och talar till syndarna om *den eviga glädjen* (v. 29). En sådan kärlek vill kyrkan ge oss. Den låter oss leva upp. Då vill vi tjäna Gud igen *med tiofaldig iver* (v. 28).

Evangelium: **Luk 10:17-24** (*Gläd er över att era namn är upptecknade i himlen*)

Det är bara Lukas som berättar för oss om lärjungarnas lyckliga återkomst och Satans snabba fall från himlen. Vi får här också ord som är typiska för Lukas såsom *glädje* och *den helige ande* (v. 21). Satans makt på jorden är bruten, även om den krossas helt först vid Kristi återkomst i härlighet (Upp 12:8). Det motsvaras av att hans position ”i himlen” är avskaffad. Vi ska väl tänka oss en domstolsliknande situation, där djävulen var åklagare och ständigt *letade fel* på människorna inför Gud såsom vi ser i Jobs bok, kap. 1 – hans stol är nu omkullkastad, jfr Rom 8:31-34.

Demonutdrivningarna visar att Gudsriket har börjat. Nu kan inget hindra oss att bygga upp en bättre värld enligt Guds sinne. Jesu glädje är kraftfull och äkta som ett barns. Den är ett *triumferande* som behagar Gud. Barn kan ta emot Gudsriket bättre än vuxna (v. 21). De ser med öppnare ögon. Därför är de är minst lika kvalificerade som vuxna – ja i grunden ännu mer än de! – att ta emot **dopets sakrament!**

Gud, du har gjort himlen och jorden... Ingenting är omöjligt för dig (Jer 32:17).
